

inte är narrativ utan rituell och performativ, vilket speglas i den troende gemenskapens användning av texterna.

Josef Forsling, Teologiska högskolan, Stockholm

RHIANNON GRAYBILL

Are We Not Men? Unstable Masculinity in the Hebrew Prophets

Oxford: Oxford University Press, 2016, Inbunden, 200 sidor,

SEK 812, ISBN: 978-0-190-22736-4

Att profeterna i den Hebreiska bibeln gestaltar förkunnelsen genom till synes provocativa symbolhandlingar i sitt eget familjeliv är väl känt. Men hur relaterar profetgenren mer specifikt till mäns kroppar och till normativ maskulinitet? Vilka alternativa maskuliniteter kan möjligtvis skymta bortom profeternas numera väldokumenterade misogyni? Rhiannon Graybill tar ett både originellt och säkert grepp om dessa stora frågor. I sökandet efter queera profetkroppar och med ambitionen att queera sin egen tolkningspraktik bidrar Graybill till att synliggöra den maskulina norm som så länge uppfattats som självklar, kroppslös och neutral.

Graybill inleder med en närläsning av Mose idealiserade men samtidigt udda manskropp: god, tung-häftad, spetälsk, slaknad och beslöjad. Graybill drar slutsatsen att Mose rör sig långt utanför HB-boxen, men samtidigt att hans sårbara kropp utgör nyckeln till profetisk framgång. I en första fallstudie låter Graybill Hosea 1–3 möta skräckfilm (framför allt *Exorcisten*). Tesen är att maskulinitet förhandlas genom kvinnors kroppar. Graybill menar här att en kritisk läsning bör innefatta mer än att exponera textens våldsinslag. Istället pekar hon till exempel på tortyr som ideologiskt komplext, maskulinitetens kris, samt öppenhet som generiskt problem. Kontentan blir ändå att varken YHWH eller Hosea förändras, återgången till en patriarkal ordning är i det närmaste total.

I nästa fallstudie ställs rösten i Jeremias bekännelser i förbindelse med hysteri, som den framträder i Freud och Breuers fallbeskrivningar. Poängen är inte att sätta diagnos på Jeremia, utan att visa att användningen av språk och ljud liknar hysterikernas till både form och innehåll,

till exempel vad gäller skriet som uttryck för förestående kollaps, kombinationen av bristande koherens med genialitet samt fenomenet somatisering. Men även om Jeremias kamp kan ses som exempel på lokalt motstånd, så resulterar den inte i systemförändring.

I sitt sista fall läser Graybill Hesekiel 1–5 parallellt med en likaledes plågad (självtutmänd) profet, Daniel Paul Schreber i *Memoirs of My Nervous Illness* (1895). Hos båda framträder fragmenterade och sinnliga kroppar, genom till exempel smärta, språklöshet och den kända världens undergång. För Hesekiel uteblir förvandlingen, istället väntar förskjutning (från kropp till tempel).

Avslutningsvis argumenterar Graybill för att de profetiska kropparna kan beskrivas som queera kroppar, till exempel genom deras annorlundaskap, öppenhet, användning av kvinnors kroppar eller distansering från normativ maskulinitet. Hon prövar också modellens gångbarhet mot två till synes avvikande profeter, Jona och Miriam. Till slutsatserna hör att profetisk maskulinitet är fundamentalt instabil och en allt annat än enhetlig kategori, som dock erbjuder nya sätt att tänka och förkroppsliga vad det är att vara man.

Are we not men? ger ett angeläget och mycket läsvärt bidrag till såväl genus- som profetforskningen, ett påstående som jag här vill kvalificera. När det gäller metod tar Graybill avstånd från idén om tillämpning och satsar istället på lekfullhet, eller ”shameless poaching” (Massumi). Det kan vara lättare sagt än gjort, och Graybill är inte först att försöka, men sköter det överlag snyggt. Valet av intertexter är högst relevant och bidrar till arbetets originalitet. Livligast konversationer blir det i kapitlen om Jeremia och Hesekiel, både mellan text och teori, och mellan Graybill och tidigare forskning. Här tycker jag att samtalsparterna bidrar till att mejsla fram det unika i Graybills läsningar. Den mest spektakulära intertexten (skräckfilm) erbjuder minst dynamik i mina ögon, där läsningen kommer nära ett dokumenterande av likheter. Här markerar Graybill tydligast mot tidigare feministisk forskning som otillräcklig. Men tesen om kvinnans kropp som valuta i en förhandling om maskulinitet är inte väsensskild från 1980-talets porno-profetiska debatt, t.ex. genom tanken att våldsutövningen etablerar mannens subjek-

tivitet. En tätare dialog med förmödrarna hade kunnat bidra till vidare nyanseringar.

Det relativt färskta forskningsfältet kring maskulinitet har hittills ägnat liten uppmärksamhet åt profetlitteraturen. Den har också präglats av en viss ambivalens i relation till de feministiska rötterna. Graybill bryter ny mark där och visar att det inte bara går, utan kan vara nödvändigt, att förena feministiska och queerteoretiska perspektiv. Därutöver för hon in kroppen som en tydligare kategori och arbetar systematiskt med psykoanalytisk teori på ett sätt som jag inte sett tidigare i dessa sammanhang. Att hon inte reflexmässigt använder Connell (maskulinitets-forskningens husgud) är ytterligare en förtjänst. Möjligen hade Graybill utifrån sina läsningar av "misslyckade" maskuliniteter kunnat kritisera Connells kategorier som alltför fyrkantiga, istället för att bara låta dem fladdra förbi.

Trots att Graybill inte slarvar med teorin lyckas hon ändå skriva tillgängligt och inbjudande. När jag läst klart är det med en känsla av att vilja ha mer. Priset är att det ibland går väl fort. Textexemplen är välvalda, men någon gång svepande (t.ex. om Jeremias "övervokaliserade" text). Den avslutande testkörningen mot Jona och Miriam är högtintressant men onödigt knapphändig. Samtidigt är framställningen tesdrivande och innehåller inte så få upprepningar. Framsidan av det är att läsaren inte behöver grubbla över poängen. Att studien skulle kunna bidra till den historisk-kritiska forskningen är dock Graybill mindre intresserad av. Det kan vara ett strategiskt beslut som bidrar till ett urstarkt fokus på det egna. I sin läsning av t ex blodsbrudgumsgåtan (Mose) kastar hon nytt ljus över ett klassiskt krus, men framför allt tycker jag att hennes generella synliggörande av kroppen i profetgenren förtjänar att beaktas av fler. *Are we not men?* är en omarbetad avhandling som inte känns som en avhandling. Jag hoppas och tror att vi kommer att få höra mycket mer från Rhiannon Graybill framöver.

Mikael Larsson, Uppsala universitet